

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annettua lakia siten, että Finnvera Oyj voisi kattaa tarvittaessa luottoriskin vientitakuun ja alustakauksen lisäksi muilla toimenpiteillä. Luottoriskin kattaminen myös muulla tavalla kuin myöntämällä vientitakuu on perusteltua Finnvera-konsernin sisäisen prosessin tehostamiseksi. Korkoriskin suojaamisen osalta esitetään, että yhtiö voisi kiinteäkorkoisissa luotoissa hallinnoida korkoriskejä myös muutoin kuin tekemällä korontasauksen. Muutokset ovat perusteltuja, jotta varsinkin suorien vientiluottojen korkoriskin hallintaan voitaisiin käyttää siihen paremmin soveltuvia menetelmiä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.11.2022 lukien.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi.....	5
2.1 Nykytila.....	5
2.1.1 Lainsäädäntö	5
2.1.2 Käytäntö	6
2.2 Nykytilan arviointi	7
3 Tavoitteet	8
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	9
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	9
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	10
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	10
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	11
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	11
6 Lausuntopalaute.....	11
7 Säännöskohtaiset perustelut	12
8 Voimaantulo	13
9 Suhde muihin esityksiin.....	13
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	13
LAKIEHDOTUS	14
Laki julkisesti tuetuista venti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain muuttamisesta.....	14
LIITE	16
RINNAKKAISTEKSTI.....	16
Laki julkisesti tuetuista venti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain muuttamisesta.....	16

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Ennen vuoden 2008 rahoituskriisiä Suomen vienninrahoitusjärjestelmä perustui siihen, että pankit myönsivät vientikauppojen rahoittamista varten ostajaluottoja ulkomaisille yrityksille, jotka ostivat suomalaisilta yrityksiltä pääomatarvikkeita ja palveluja Finnvera Oyj:n (jäljempänä *Finnvera*) myöntäessä luotoille vientitakuuta.

Julkinen luottomuotoinen vienninrahoitusjärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2008 rahoituskriisin seurauksena vuonna 2009, kun vientiyritykset eivät saaneet vientikauppoilleen silloin voimassa olleiden rahoitusvälineiden avulla niiden tarvitsemaa rahoitusta. Järjestelmä perustui aluksi valtion budjetista Suomen Vientiluotto Oy:lle (jäljempänä *Vientiluotto*) myönnettyihin lainoihin, joilla Vientiluotto rahoitti suomalaisten viejäyritysten ulkomaisille asiakkaille myöntämänsä vientiluotot ja kotimaiset alusluotot. Finnvera takasi myönnettyjen luottojen luottoriskit. Vuonna 2011 tuli voimaan laki julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta (1543/2011, jäljempänä *vientiluottolaki*). Lain myötä on siirrytty järjestelmään, jossa Finnvera on hankkinut vientiluottojen rahoitukseen tarvittavat varat ja lainannut ne Vientiluottolle käytettäväksi vienti- ja alusluottojen rahoittamiseen. Varainhankintaa varten on myönnetty valtion takaus.

Suomen Vientiluotto Oy on paikannut rahoituksen saatavuuteen liittyvää yleistä markkinapuu-tetta myöntämällä julkisesti tuettuja vienti- ja alusluottoja. Vientiluoton ohella luottomuotoisen vienninrahoitusjärjestelmän toimintaan on osallistunut myös pankkisektori. Järjestelmässä tavoitteena on ollut hyödyntää pankkien maailmanlaajuisia palveluverkostoja ja vienninrahoitusta koskevaa osaamista. Pankkien tehtävänä on ollut lähinnä neuvotella luottosopimuksen sisältöä Vientiluoton asettamien ehtojen mukaisesti, tehdä luottoa koskevia asiakirjoja ja välittää myönnettyjä luottoja luotonsaajille. Lisäksi pankit ovat toimineet Vientiluoton agenttina koko lainan takaisinmaksuajan.

Pankkisääntelyn muutosten ja rahoitusmarkkinoiden muun kehityksen seurauksena pankkien myöntämä vienninrahoitus on edelleen vähentynyt. Pankkien kiinnostus vienninrahoitukseen koskee nykyään lähinnä suuria luottoja, joissa on pitkiä, noin 8-12 vuoden, takaisinmaksuajkoja. Suurissa luotoissa pankit toimivat lähinnä edellä kuvatulla tavalla Vientiluoton myöntämien luottojen teknisinä avustajina. Pienten, alle 20 miljoonan euron suuruisten, vientikauppojen rahoitusta pankit eivät kustannuksista johtuen pidä tällä hetkellä riittävän kannattavana toimintana. Useat pohjoismaisista pankeista ovat käytännössä lopettaneet ulkomaisten ostajaluottojen myöntämisen. Lisäksi useissa Suomen kilpailijamaissa vienninrahoituslaitokset ovat ottaneet käyttöön valtion vientitakuiden ohella vientiluotot, joissa ne myöntävät rahoitusta kansainvälisen sääntelyn puitteissa sellaisiin vientikauppoihin, joita pankit eivät rahoita.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen julkista taloutta vuosille 2022-2023 koskevassa puoli-välin kehysriihessä keväällä 2021 tehtiin muun ohella uudistuvan teollisuuden, kotimaisen omistamisen ja investointien sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan tueksi päätöksiä, jotka edistävät Suomen nousua koronaviruksesta. Päätökset koskivat myös Finnveran toimintaa ja tuotteita. Tarkoituksena on nostaa Finnveran yrittäjälainan myöntämismäärää ja kehittää Finnveran pk-yritysten viennin rahoitustuotteita ottamalla käyttöön suorat ostajaluotot.

1.2 Valmistelu

Esityksen valmistelua varten Finnverassa on tehty useita selvityksiä vuosina 2015-2018. Työ- ja elinkeinoministeriö ja Finnvera ovat lisäksi tilanneet vuonna 2020 ulkopuolisen selvityksen asiasta. Direct Cross-Border Lending Scheme for Small-size Export Contracts -selvitys on valmistunut 20.10.2020. Se perustuu haastattelututkimukseen pienten ostajaluottojen tarpeesta maaliskuussa 2020. Pienillä ostajaluotoilla tarkoitetaan selvityksessä enintään 20 miljoonan euron suuruisia rahoittajan ulkomaiselle ostajalle myöntämiä luottoja ja rahoittajan viejältä ostamia vientikaupan saatavia, kuten luottoinstrumentteja tai laskusaatavia.

Edellä mainitun selvityksen mukaan Suomessa toimivien kotimaisten, pohjoismaisten ja kansainvälisten pankkien kiinnostus vientikaupan rahoitukseen on merkittävästi vähentynyt viimeisten 5-10 vuoden aikana. Syynä uskotaan olevan erityisesti regulaation lisääntyminen ja pankkien strategiamuutokset. Esimerkiksi asiakkaan tunnistamista (know your customer, KYC) koskevat vaatimukset ovat tiukentuneet ja lisänneet rahoituksen kustannuksia. Erityisesti pienten vientikauppojen rahoituksen osalta markkinapuute vaikuttaa hyvin ilmeiseltä, sillä useimmat pohjoismaiset pankit ovat lopettaneet pienten ulkomaisten ostajaluottojen myöntämisen.

Suurilla yrityksillä on monipuolista rahoitusalan osaamista ja niillä on usein käytettävissään erilaisia rahoituskanavia ja -vaihtoehtoja vientikaupoilleen. Merkittävänä asiakkaina ne saavat pankeiltaan jossain määrin rahoitusta myös pienille vientihankkeille, mutta tarvitsevat niihin kuitenkin myös julkista rahoitusta. Pienet yritykset joutuvat sitä vastoin yleensä rahoittamaan vientikauppoja omalla riskillään saatavan jäädessä viejän taseeseen tai edellyttämään ennakkomaksuja. Selvitysten mukaan pohjoismaiset pankit voivat vain valikoidusti tarjota omille asiakkailleen luottoinstrumenttien tai -saatavien diskonttausta, vaikka ulkomaisesta ostajasta johtuvat riskit voidaan kattaa Finnveran takuutuotteilla tai yksityisten luottovakuuttajien luottovakuutuksilla, ja viejä ottaa kantaakseen ylijäävän omavastuusuuden.

Vuonna 2020 tehdyn selvityksen mukaan useat eurooppalaiset vientitakuulaitokset (Export Credit Agency, ECA) ja pohjoismaainen vienninrahoitustoimija ovat takuutuotteiden lisäksi ryhtyneet tarjoamaan vientiluottoja ilman agenttipankin mukana oloa ja ostajan luottoinstrumenttien tai saatavien diskonttausta. Suomessa näitä tuotteita ei ole ollut käytössä, ja Suomesta ovat puuttuneet myös paikalliset pankit, jotka olisivat olleet valmiita myöntämään pieniä ostajaluottoja. Selvityksen johtopäätöksenä on ollut, että suomalaiset pienet ja keskisuuret vientiyritykset ovat olleet kilpailijoitaan heikommassa asemassa vientikauppojen rahoituksessa paikallisen markkinan niukasta rahoitustarjonnasta johtuen. Ratkaisuna selvityksessä on esitetty, että Finnverakonsernissa aloitettaisiin pienten suorien vientiluottojen rahoitus julkisilla vienninrahoitusvälineillä. Pienet vientiluotot olisivat suuruudeltaan lähtökotaisesti alle 20 miljoonaa euroa, mutta voivat olla myös tätä suurempia. Esimerkkinä selvityksessä esitetään luottoinstrumenttien tai saatavien ostamista, mutta tältä osin kyseeseen voisivat tulla ainoastaan OECD-ehtoiset rahoitusratkaisut. *Selvityksen empiirisen aineiston perusteella voidaan siis todeta, että myös vientikauppojen rahoituksen rakenteisiin ja rahoituspalveluiden tarjontaan liittyy tällä hetkellä markkinapuute, jota valtion vienninrahoitusjärjestelmän tulisi osaltaan paikata.*

Finnveran viime vuosina tekemän valmistelutyön perusteella suoraa luotonantoa voitaisiin myös hyödyntää suurissa vientihankkeissa muun ohella riskinsiirtomahdollisuuksien ja vienninrahoituksen kilpailukykyisyyden parantamiseen.

Finnveran omissa selvityksissä on havaittu tarve reagoida joustavasti ja nopeasti toimintaympäristön muutoksiin. Muutoksiin vastaaminen edellyttäisi sitä, että Finnveralla olisi käytössään erilaisia rahoituskeinoja viennin tukemiseksi, kuten tehokas suora luotonanto, luottoinstrumenttien ja saatavien rahoittaminen tai joukkovelkakirjalainoihin sijoittaminen.

Hallituksen esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön sekä Finnvera-konsernin välisessä yhteistyössä.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://tyo- ja elinkeinoministerio.fi/hankkeet> tunnuksella TEM100:00/2021.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Nykytila

2.1.1 Lainsäädäntö

Julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain 4 §:n 1 momentin mukaan Suomen Vientiluotto Oy voi myöntää Finnvera Oyj:n varainhankintaan perustuvia kiinteä- ja vaihtuvakorkoisia vienti- ja alusluottoja enintään 33 miljardin euron pääoma-arvosta. Laissa on säädetty yksiselitteisesti vientiluottojen myöntämisen toimivallasta. Määrä perustuu tammikuussa 2020 voimaan tulleeseen lakimuutokseen (1590/2019). Pykälää koskevassa alkuperäisessä hallituksen esityksessä HE 115/2011 vp on todettu muun ohessa, että Suomen Vientiluotto Oy voisi myöntää Finnveran varainhankintaan perustuvia kiinteä- ja vaihtuvakorkoisia vienti- ja alusluottoja. Luottomuotoinen vienninrahoitus on silloin kohdistunut erityisesti pitkää takaisinmaksuaikaa edellyttäviin luottoihin. Viime aikojen kokemusten perusteella rahoitusta erityisesti pieniin vientikauppoihin, joihin olisi tarve saada luottoa, ei ole ollut saatavissa markkinoilta kohtuullisilla ehdoilla.

Edellä mainittua hallituksen esitystä koskevan talousvaliokunnan mietinnön TaVM 7/2011 vp mukaan pysyvällä luottomuotoisella vienninrahoitusjärjestelmällä on pyritty turvaamaan suomalaisille vientiyrityksille tasavertaiset rahoitusmahdollisuudet tärkeimpiin kilpailijamaihin verrattuna. Mietinnössä on todettu, että viejille voidaan tarjota rahoitusratkaisuja, joita markkinoilta ei ole saatavissa.

Markkinapuute, joka on ollut perusteena nykyisen lain säätämiselle, vaikuttaa laajentuneen edelleen siten, että julkinen vienninrahoitusjärjestelmä pankkijärjestelmän tukemana ei pysty tarjoamaan viejille talousvaliokunnan mietinnössä todettuja rahoitusratkaisuja. Tämä johtuu siitä, että pankit eivät muuttuneessa markkinatilanteessa ole enää myötävaikuttaneet rahoitusratkaisujen toteuttamiseen tarvittavassa laajuudessa, kuten empiirisissä selvityksissä on todettu. Tämän vuoksi Vientiluoton on toteutettava laissa säädettyä 4 §:n mukaista vientiluottojen myöntämistehtävää suoraan nyt myös ilman pankkien myötävaikutusta, jolloin lainsäädäntöä on kehitettävä siten, että se vastaa nykytilannetta, jossa markkinapuute on laajentunut siitä, mitä se oli alkuperäistä lakia säädettäessä. Suoraa luotonantoa voitaisiin myös hyödyntää riskinsiirtomahdollisuuksien ja kilpailukykyisyyden parantamiseen.

Vientiluottolain 5 §:ssä säädetään luottoriskien kattamisesta. Siinä todetaan, että vienti- ja alusluottoihin liittyvät luottoriskit katetaan Finnvera Oyj:n myöntämällä vientitakuilla tai alustakauksilla. Yksittäistapauksessa valtioneuvosto voi hyväksyä luottoriskin kattamiseksi myös valtion takauksen.

Vientiluottolain 6 §:ssä säätelykohteena on vienti- ja alusluottojen korontasaus. Sen mukaan Vientiluotto tekee kiinteäkorkoisia vienti- ja alusluottoja koskevan korontasauspäätöksen, jolla

luoton korko sidotaan OECD:n määrittelemiin kaupallisiin viitekorkoihin (CIRR) ja jonka perusteella valtiokonttori maksaa korkotuen ja saa korkohyvityksen. Suoran luotonannon tehokas täytäntöönpano edellyttää mainittujen pykälien jäljempänä ilmenevää täsmentämistä.

Valtuudesta tehdä korontasaus sopimuksia ja korontasaus päätöksiä säädetään vientiluottolain 8 §:ssä, jonka toisessa momentissa todetaan, että merkitykseltään huomattavien tai ehdoiltaan poikkeuksellisten korontasaus sopimusten tekeminen edellyttää työ- ja elinkeinoministeriön päätöstä korontasaus sopimuksen hyväksymisestä. Vientiluottolain 14 §:ssä säädetään korko- ja valuutariskien suojaamisesta. Näihin pykäliin on tarkoitus tehdä teknisluonteiset muutokset, joissa korontasaus sopimusten rinnalle nostetaan myös korontasaus päätökset.

Vientiluoton myöntämien vientiluottojen luottoriskit katetaan Finnveran myöntämillä vientitakuilla, joista säädetään valtion vientitakuista annetussa laissa (422/2001, jäljempänä *vientitakuulaki*). Vientitakuulain 1 §:n mukaan vientitakuutoiminnan tarkoituksena on vahvistaa Suomen taloudellista kehitystä edistämällä vientiä ja yritysten kansainvälistymistä. Vientitakuut voidaan vientitakuulain 2 §:n mukaan myöntää muun muassa viennistä, ulkomaille suuntautuvista investoinneista tai kotimaahan suuntautuvista vientiä edistävästä investoinneista aiheutuvan tappiovaaran varalle. Nyt kyseessä olevat lainsäädäntömuutosehdotukset suojauksiin ja vakuusjärjestelyihin liittyen tähtäävät siihen, että suoraa luotonantoa koskevat normit olisivat mahdollisimman toiminnallisia.

Tietojen antamisesta ja niiden luottamuksellisuudesta säädetään vientiluottolain 16 §:ssä. Sen 1 momentissa todetaan, että työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada luotto- tai rahoituslaitokselta ja luotonsaajalta tarkastettavikseen kaikki valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomansa asiakirjat ja muut tallenteet. Valvottavan on ilman aiheutonta viivytystä toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle tai sen määräämälle tarkastajalle ministeriön tai tarkastajan pyytämät valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Tarkastusta suorittavalla on lisäksi oikeus päästä tarkastusta varten luotto- ja rahoituslaitoksen ja luoton saajan toimitiloihin. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvassa paikassa. Pykälän 2 momentissa säädetään luottamuksellisen tiedon käsittelyyn liittyvistä seikoista. Pykälän käytännön soveltaminen johtaa uudessa tulevassa toimintaympäristössä aikaisempaa merkittävästi suurempiin vaikeuksiin.

2.1.2 Käytäntö

Nykyinen Finnveran varainhankintaan perustuva luottomuotoinen vienninrahoitus käynnistyi lokakuussa 2012, kun Euro Medium Term Note -lainaohjelma (EMTN-ohjelma) allekirjoitettiin luottoluokittajien myönnettyä lainaohjelmalle luottoluokituksen. Valtioneuvoston varainhankintaan myöntämään takaukseen perustuvien lainojen takaisinmaksamatta oleva pääoma saa olla enintään 20 miljardia euroa. Finnveran ohjelman puitteissa liikkeeseen laskemien valtion takaamien lainojen pääoma oli vuoden 2021 lopussa noin 10 miljardia euroa.

Vientiluotto on myöntänyt vientiluottolaissa tarkoitettuja vienti- ja alusluottoja luotonsaajan valitseman pankin välityksellä. Vientiluoton ja mainitun luottoa hallinnoivan pankin välillä on ollut sopimus vienti- ja alusluottojen järjestämisestä ja kiinteäkorkoisten luottojen osalta korontasausjärjestelmään liittymisestä. Pankki ja Finnvera ovat tehneet asiakkaan tunnistamista koskevan selvityksen, joskin Finnveran selvitys on jonkin verran pankin selvitystä suppeampi. Pankin tehtävänä on ollut myös luottoasiakirjojen laatiminen Vientiluoton ja Finnveran ehtojen mukaisesti sekä luoton hallinnoiminen. Pankki on kantanut lisäksi dokumentaation pätevyyteen ja sitovuuteen liittyvän riskin. Pankin tehtävänä on lopuksi tarkastaa, että luoton noston edellytyk-

set ovat täyttyneet, ja huolehtia luoton hallinnoimisesta. Rahaliikenteen konkreettisessa toteutamisessa pankki on välittänyt luottovarot luotonsaajalle sekä luoton takaisinmaksut Vientiluotolle.

Nykyisin käytössä olevassa toimintamallissa luottosopimuksen allekirjoituksen jälkeen pankit ovat siirtäneet vientiluotot Vientiluotolle. Kysymyksessä on ollut niin sanottu siirtomalli, jossa vientiluotot eivät ole jääneet pankkien taseeseen. Samalla pankit ovat siirtäneet Vientiluotolle myös Finnveran pankille kyseiseen luottoon myöntämään vientitakuuseen perustuvan korvausoikeuden. Vientitakuu on kattanut kokonaan Vientiluoton myöntämän luoton. Järjestelyssä pankit ovat myöntäneet Finnveralle pääsääntöisesti viiden prosentin pankkitakauksen. Finnveran vastuu on ollut tyypillisesti 95 prosenttia ja pankin viisi prosenttia.

Korontasaustoiminnan kautta kiinteäkorkoisiin vientiluottoihin kuuluva korkoriski on siirretty valtiolle vaihtamalla korontasauksessa vientiluottojen kiinteä korko Vientiluotolle vaihtuvakorkeiseksi saatavaksi. Pankin rahoittamissa kiinteäkorkoisissa luotoissa toimintamalli on ollut sama. Valtiokonttori on tehnyt vientiluottolain tarkoittamien korontasaussopimusten ja korontasauspäätösten mukaisesti vientiluottoihin suojaussopimukset työ- ja elinkeinoministeriön antaman suojausohjeen mukaisesti.

2.2 Nykytilan arviointi

Nykyinen luottomuotoinen vienninrahoitusjärjestelmä ei parhaalla mahdollisella tavalla tue Vientiluoton myöntämiä suoria vientiluottoja. Tästä syystä järjestelmää tulee kehittää erityisesti huomioimaan tämä markkinapuutteen laajenemisen vaikutus järjestelmän toimintaan. Erityisesti vientiluottojen luottoriskien kattamiseen ja korkoriskien suojaamiseen tulee tehtäväksi toiminnallisia parannuksia, jotka mahdollistavat vienninrahoitusjärjestelmän aikaisempaa tehokkaan ja toimivuutta parantavan kyvyn vastata uuteen markkinapuutetilanteeseen. Samalla järjestelmään on tarve tehdä näihin liittyviä muita teknisluonteisia parannuksia.

Suomen Vientiluotto Oy toimii vientiluottolain 4 §:n mukaan luoton myöntäjänä, mutta pankeilla on käytännössä ollut merkittävä operatiivinen rooli. Luottomuotoinen vienninrahoitus on koskenut pitkää takaisinmaksuaikaa edellyttäviä luottoja. Kun rahoituksen kohteena on ollut pääasiassa pääomatavarat, on tästä seurannut se, että vientikaupat ovat edellyttäneet käytännössä useiden kymmenien, jopa satojen miljoonien euron suuruista rahoitusta. Alle 20 miljoonan euron suuruisten luottojen määrä on ollut vähäinen, ja näille luotoille on ollut tehdyn selvityksen perusteella ilmeinen lisätarve.

Vientiluottojen rahoitusjärjestelyihin osallistuminen on nykyisin pääosin globaalien pankkien liiketoimintaa. Pankkien toiminnan painopisteenä ovat olleet isot kansainväliset yritykset, joiden suurista rahoitushankkeista pankit ovat kilpailleet erityisesti silloin, kun luoton on myöntänyt ja riskit taannut vientiluottolaitos. Pankkien omat riskiosuudet ovat jääneet pieniksi. Suomessa toimivien pankkien osuudet globaalista vienninrahoituksesta ovat jääneet vähäisiksi. Rahoitusmarkkinoilla markkinapuute vienninrahoituksen tarjoamisessa on kohdistunut lähinnä suuriin ja pitkän maksuajan vientiluottoihin sekä myös pieniin luottoihin painottuen erityisesti pk-yrityksien vientihankkeisiin. Suurten luottojen kohdalla rahoitusjärjestelyjen toteuttamisessa pankit ovat sitä vastoin olleet mukana aktiivisesti.

Suomalainen vienninrahoitusjärjestelmä on toimintojensa osalta parhaimmillaan rahoitettaessa suurten yritysten vientiä, ja nyt tehtävällä lainsäädäntömuutoksella parannetaan järjestelmän operationaalista kykyä vastata myös pk-yritysten ja pääomamäärältään pienten vientiluottojen kysyntään. Suoran luotonannon käyttöön otolla voitaisiin myös parantaa yritysten kilpailukykyä syytä sekä helpottaa Finnvera-konsernin mahdollisuuksia hallita riskejä, kun rahoitukseen ei

liity useita osapuolia. Finnvera-konserni voisi vähentää luottoriskejään lainoja tai lainaosuuksia myymällä esimerkiksi tilanteissa, joissa jälleenvakuutuksia olisi heikosti saatavilla. Näin on esimerkiksi suurien luottojen kohdalla. Lisäksi korkoriskien suojaamismuotojen laajentaminen nykyisin käytössä olevasta korontasausmenettelystä olisi tarkoituksenmukaista, sillä korontasausmenettely on järjestelmänä epätarkoituksenmukainen erityisesti vekselisaatavien rahoituksessa ja myös pienissä luotoissa, mutta instrumentti saattaa olla epätarkoituksenmukainen myös muissa tapauksissa.

Vientiluottolain 16 §:n osalta voidaan todeta, että nykyinen pykälä on osoittautunut käytännössä ongelmalliseksi soveltaa, koska sitä ei voi soveltaa ulkomaalaisiin luotto- eikä rahoituslaitoksiin eikä myöskään ulkomaalaisiin luotonsaajiin ja koska pykälän sovellettavuus kohdistuu lähinnä kotimaisiin pankkeihin, jotka eivät ole käytännössä mukana vientiluottojen rahoituksessa. Pykälä on siten menettänyt tarkoituksena eikä se olisi tasapuolinen markkinatoimijoihin nähden, mikäli kyseinen pykälä koskisi vain kotimaisia pankkeja.

Suorien vientiluottojen kohdalla yhtenä mahdollisena luottoinstrumenttina olisi vekseli, joka on määrämuotoinen maksusitoumus. Vekseliin ei ole mahdollista lisätä ehtoja ilman, että asiakirja menettää vekselin luonteensa. Näin ollen tällaisia 16 §:n mukaisia erityisehtoja ei voisi soveltaa hankkeissa, joissa tarkoituksenmukaisin luottoinstrumentti olisi mainittu vekseli.

Suorien vientiluottojen aktiivisen myöntämisen seurauksena on hyvin mahdollista, että vientiluottojen luottokantaan tulisi merkittävässä määrin myös pieniä luottoja. Tältä osin korontasaus nykymuodossaan on tämän hetkisen arvion mukaan turhan raskas instrumentti korkoriskin hallintaan kiinteäkorkoisissa pienissä luotoissa. Tämän vuoksi kiinteän koron mukaisten luottojen korkoriskejä tulisi voida hallita myös muilla tavoin. Korkoriskiä hallitaan yleisesti osana Finnvera-konsernin varainhankintaan, likviditeetin hallintaan ja antolainaus toimintaan liittyviä likviditeetti- ja markkinariskejä. Pienempien kiinteäkorkoisten luottojen kohdalla tämä riskienhallintakenttä voisi tarjota myös oman instrumentaatiomahdollisuuden osassa tapauksissa.

3 Tavoitteet

Työ- ja elinkeinoministeriön ja Finnveran tilaaman selvityksen perusteella viejien kansainvälisen kaupan ja erityisesti pienten, alle 20 miljoonan euron suuruisten, vientikauppojen rahoitusta ei pidetä tällä hetkellä riittävän kannattavana toimintana kaupallisille rahoitustoimijoille. Useimmat pohjoismaisista pankeista ovat lopettaneet ulkomaisten ostajaluottojen myöntämisen, ja rahoitusmarkkinat eivät siten tarjoa sellaista rahoitusta yrityksille. Vientiluoton suorien ostajaluottojen tehokkaan käyttöönoton keskeisenä tavoitteena on vallitsevan markkinapuutteen korjaaminen.

Suoralla luotonannolla voitaisiin tarjota pankeista riippumaton rahoitustarjonta tilanteessa, jossa pankit eivät järjestä rahoitusta vientikauppaan tai jossa pankkien mukanaolo nostaa rahoituksen kokonaiskustannuksia heikentäen vientihankkeen ja rahoitusjärjestelyn kilpailukykyä. Suoralla luotonannolla helpotetaan myös Finnvera-konsernin mahdollisuuksia riskin siirtoon, kun luotto tai joukkovelkakirjalaina voidaan myydä eteenpäin.

Suoran luotonannon kannalta nyt tehtävät lainsäädäntömuutokset parantavat nykyistä järjestelmän käytännön toteutettavuutta erityisesti liittyen korko- ja luottoriskien hallintaan.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Vientiluottolain 2 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa soveltamisalaan otetaan nimenomainen säännös siitä, että Vientiluotto hallinnoi korontasaustoimintaa *valtion lukuun*.

Vientiluottolain 5 §:ään otettaisiin säännös siitä, että Finnvera voisi kattaa luottoriskin vientitaakuun ja alustakauksen lisäksi muilla toimenpiteillä. Kun suorat luotot ovat pääasiallisesti euro-määrältään pieniä, on luottoriskin kattaminen myös muulla tavalla perusteltua huomioiden kuitenkin, että vakuuden tulee olla vientitakuulain mukainen. Järjestelyä voitaisiin soveltaa myös hankkeisiin, joissa luoton myöntäminen on perusteltua esimerkiksi riskinsiirtosyistä. Peruslähdekohtana on se, että Vientiluotto toimii luoton myöntämisessä markkinapuutteen korjaajana.

Pankki voisi toimia suorassa luotonannossa esimerkiksi lainan järjestäjänä tai osallistua lainan merkitsemiseen tai rahoittamiseen tai toimia agenttina. Finnvera-konserni voisi olla esimerkiksi suora luotonantaja tai joukkovelkakirjan merkitsijä. Siinä ominaisuudessa se voisi myös itseään myydä lainaa tai joukkovelkakirjaa markkinoilla. Joukkovelkakirjalainaa merkitsemällä Finnvera-konserni saattaisi olla varmistamassa vientihankkeen alkuvaiheen toteutumisen edellyttämää rahoitusta. Siinä vaiheessa, kun vientihanke olisi saatu rahoitettua ja operatiiviseen vaiheeseen, voisi markkinoilta löytyä yksityistä kaupallista riskinottohalukkuutta kohdeyhtiöiden luottottamiseen. Tällaisessa tilanteessa Finnvera-konsernin olisi mahdollista myydä merkitsemiään joukkovelkakirjalainan osuuksia jälkimarkkinoilla ja siten vähentää omaa riskiään. Erityisesti suurten luottojen kohdalla olisi myös mahdollista, että mainittu riskinsiirtomahdollisuus olisi vaihtoehtoinen keino hallita riskiä ja turvata Finnvera-konsernin asemaa tilanteessa, jossa saatavien jälleenvakuuttaminen ei syystä tai toisesta olisi mahdollista. Riskinsiirtotoimenpiteen tekeminen olisi pitkälti Finnvera-konsernin operatiivista toimintaa, josta voisi aiheutua yksittäistapauksessa myös yhtiölle kustannuksia, mutta tällöin tapausta tulisi harkita sen seikan valossa, miten riskinsiirtotoimenpide kustannuksiin nähden vähentää konsernin riskipositiota.

Korkoriskin suojaamiseen kiinteiden vienti- ja alusluottojen osalta esitetään vientiluottolain 6 §:ään tehtäväksi muutos, jonka mukaan Vientiluotolla ei olisi välttämätöntä velvollisuutta tehdä korkoriskin suojausta korontasauksella, vaan yhtiö ja Finnvera Oyj voisivat kiinteäkorkoisissa luotoissa hallinnoida korkoriskiä myös muulla tavalla. Erityisesti pienissä luotoissa myös muu korkoriskin hallinnointia koskeva menettely olisi erityisen tärkeä vaihtoehto riskinsuojauksessa, tai yksittäistapauksessa jopa korkoriskin suojaamatta jättäminen voisi olla mahdollista. Vientiluoton ja Finnveran tehtävinä on arvioida ja toteuttaa korkoriskin hallinta kiinteän koron tilanteissa tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Vientiluottolain 8 §:n 2 momenttiin tehdään tekninen muutos, jossa todetaan, että merkityksellään huomattavien tai ehdoiltaan poikkeuksellisten korontasaus sopimusten ohella myös korontasaus päätösten tekeminen edellyttää työ- ja elinkeinoministeriön päätöstä korontasaus sopimuksen ja -päätöksen hyväksymisestä. Vastaavan sisältöinen tekninen muutos korontasaus päätöksen mainitsemisesta tehdään myös lain 14 §:ään, jossa säädetään korko- ja valuuttariskien suojaamisesta.

Vientiluottolain 16 §:n osalta tulisi harkittavaksi se, pitäisikö mainittu pykälä kumota kokonaan vai säätää uusi momentti, jonka mukaan yhtiön myöntämiin vientiluottoihin ilman luotto- ja rahoituslaitosten osallistumista luottojärjestelyyn ei sovellettaisi pykälän 1 ja 2 momenttia. Tämä lisäys ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että nykyisin vienninrahoitukseen osallistuvista pankki- ja luottolaitoksista suurin osa on kansainvälisiä rahoitustoimijoita ja että nykyisen hallituksen esityksen HE 115/2011 vp mukaan valvonta- ja tiedonsaantitoimet voitaisiin käytännön

syistä kohdistaa vain kotimaisiin luotto- tai rahoituslaitoksiin. Pykälän mukaista ministeriön tiedonsaantioikeutta ei ole saadun selvityksen mukaan sovellettu käytännössä.

Edellä mainitussa pykälässä tarkoitettu ministeriön itsenäinen tiedonsaantioikeus ei ole järjestelmän toiminnan ja valvonnan kannalta tarkoituksenmukainen, vaan vienninrahoitusjärjestelmän hallinnollinen täytäntöönpano on tarkoituksenmukaista keskittää laissa tarkemmin säädettyjä poikkeuksia – kuten alistusmenettelyt – lukuun ottamatta yhtiöiden vastuulle. Yhtiöiden ja tähän pykälään liittyvien toimintojen valvontaa ja tiedonsaantioikeutta toteutettaisiin niiden yleisten valvontasääntöjen puitteissa. Tämän vuoksi katsotaan, että kyseessä oleva 16 §:n mukainen erillinen tietojensaantioikeus työ- ja elinkeinoministeriölle voidaan tarpeettomana kumota.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Suoran luotonannon käyttöönottoa tehostavien toimenpiteiden uskotaan parantavan Suomen vienninrahoituksen kilpailukykyä suhteessa Suomen keskeisiin kilpailijamaihin. Kilpailukykyisen rahoituksen oletetaan lisäävän yritysten vientimahdollisuuksia. Vientiluoton suora rahoitus tarjoaa vientiyrityksille pankeista riippumattoman rahoituskanavan havaitussa markkinapuutetilanteessa, ja nyt ehdotettavat lainsäädäntömuutokset helpottavat näihin rahoitusprosesseihin liittyviä Finnveran ja Vientiluoton sisäisiä luotonantoon liittyviä tukitoimenpiteitä. Lisäksi suoran luotonannon käyttöönotolla voidaan helpottaa Finnvera-konsernin mahdollisuuksia hallita riskejä. Suoran luotonannon tarve Suomesta korostuu, koska tehtyjen selvitysten mukaan Suomesta puuttuvat paikalliset pankit, jotka olisivat valmiita tekemään pieniä ostajaluottoja ja muuta vastaavaa rahoitusta.

Vienninrahoitukseen liittyvä markkinapuute on laajentunut, ja sen vuoksi valtion julkisesti tuettua vienninrahoitusta on tarkoitus käytännössä monipuolistaa ja selkeyttää säännösten sisältöä sekä parantaa toiminnan tehokkuutta.

Suorassa luotonannossa Finnvera-konserni tekee itse dokumentaation ja hoitaa luotto- ja vakuushallintoa. Riskejä on mahdollista vähentää huolehtimalla riittävästä henkilöresursseista ja kehittämällä asianmukaiset työtavat, jotka vastaavat uusia tuotteita. Finnveran arvion mukaan toiminnan käynnistyttyä henkilöstömäärän lisäys olisi 4-6 henkilöä.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Julkisen vienninrahoitusjärjestelmän toimivuuden parantamiseen tähtäävien lainsäädäntömuutosten lykkääminen merkitsisi käytännössä sitä, että järjestelmässä sovellettaisiin normeja, jotka ovat olleet toiminnallisesti riittäviä käytössä olleessa agenttipankkimallissa, mutta jotka eivät vastaa nykyiseen tarpeeseen. Markkinapuutteen kohdistuessa nyt laajemmin myös rahoitusratkaisuihin olisi syytä tehdä tarvittavia toiminnallisuutta parantavia lainsäädännöllisiä muutoksia viipymättä, sillä Vientiluoton rooli tulee laajenevasta markkinapuutteesta johtuen aikaisempaa aktiivisemmaksi, ja muuttunut rooli merkitsee myös sitä, että voimassaolevat säännökset eivät parhaalla mahdollisella tavalla tue tätä roolin muutosta. Vienninrahoitusjärjestelmän kokonaiskilpailukyky edellyttäisi, että järjestelmä pystyy vastaamaan markkinapuutetilanteessa rahoituksen tarjoamiseen liittyvään kilpailuun aikaisempaa paremmin ja tehokkaammin, jolloin vientiyritykset olisivat tasavertaisessa kilpailuasemassa. Vienninrahoitusjärjestelmän tulee tukea sekä pk-yritysten että suurten yritysten mahdollisuuksia tarjota rahoitusta pieniin vientikauppoihin, ja olla siten mukana kansainvälisessä kilpailussa.

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Tilanteessa, jossa yksityisen sektorin rahoitustoimijat eivät tarjoa rahoitusta vientiyrityksille, tulisi TaVM 7/2011 vp mukaisesti julkisen vienninrahoitusjärjestelmän kyetä tarjoamaan rahoitusratkaisuja myös tähän ongelmaan. Järjestelmä toimii, vaikka nyt ehdotettavia muutoksia ei tehdä, mutta silloin järjestelmä ei ole tehokkuutensa ja taloudellisuutensa puolesta paras mahdollinen. Käytännössä ilman ehdotettuja muutoksia esimerkiksi vekselien käyttö instrumenttina ja kiinteän koron tarjoaminen pienissä rahoituksissa sekä mahdolliset erityyppiset riskinsiirtoratkaisut eivät olisi mahdollisia.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Ruotsin, Tanskan, Norjan, Saksan ja muutamien muiden maiden vienninrahoitusjärjestelmiä on käsitelty laajemmin hallituksen esityksissä HE 243/2016 vp ja HE 79/2019 vp.

Nyt esitettävät lainsäädäntömuutokset tähtäävät suomalaisen vienninrahoitusjärjestelmän sisäisen toimivuuden parantamiseen. Koska jokaisessa eri vienninrahoitusjärjestelmässä on omat erityispiirteensä, kuten hallituksen esityksessä HE 79/2019 vp on aiemmin todettu toiminnallisten rakenteiden osalta, niiden toimivuus ja tätä parantavat hankkeet ovat lähtökohtaisesti kansalliseen lainsäädäntöön liittyviä erityiskysymyksiä.

6 Lausuntopalaute

Esitysluonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 8.6.-22.7. 2022 lausuntopalvelu.fi -verkkopalvelussa.

Esityksestä pyydettiin lausunnot oikeusministeriöltä, ulkoministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Finnvera Oyj:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta, Finanssiala ry:ltä ja Suomen Yrittäjät ry:ltä. Teknologiateollisuus ry on antanut asiassa oman erillisen lausunnon. Ulkoministeriö ei ole käyttänyt tilaisuuttaan antaa lausuntoa asiassa.

Oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö ovat ilmoittaneet, ettei heillä ole lausuttavaa. Finnvera Oyj, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Finanssiala ry, Suomen Yrittäjät ry ja Teknologiateollisuus ry ovat ilmoittaneet kannattavansa hallituksen esitystä.

Lausunnon antaneet tahot ovat nähneet vienninrahoituskentässä olevan olennaisia markkinapuutteita, joita osaltaan voitaisiin korjata tehokkaan suoran luotonannon kautta. Ehdotettavat lainsäädäntömuutokset parantaisivat Finnvera Oyj:n edellytyksiä myöntää markkinapuutetilanteissa suoria vientiluottoja.

Finanssiala ry on edellä todetulla tavalla tukenut lakiehdotusta, mutta se on kiinnittänyt huomiota lainsäädäntöhankkeen vaikutusten seuraamiseen. Finanssiala ry on edelleen katsonut, että hankkeessa olisi tarkoituksenmukaista määritellä selkeästi myönnettävien luottojen enimmäiskoko ja että harkittavaksi tulisi pohtia Finnvera-konsernilta edellytettävää jonkinlaista kartoitusta kaupallisten rahoittajien halukkuudesta rahoittaa hankkeita ennen suorien vientiluottojen myöntämistä. –Teknologiateollisuus ry on puolestaan kiinnittänyt muun ohessa huomiota siihen, että kehitettävät rahoitusinstrumentit olisivat prosesseiltaan mahdollisimman yksinkertaisia, nopeita ja kustannustehokkaita. Teknologiateollisuus ry on pitänyt vielä tärkeänä, että markkinapuutteen kohdistuessa eri kokosiin suoriin luottoihin Finnvera-konsernin tulisi pystyä tarjoamaan ostajaluottoja kilpailukykyisin ehdoin kaikissa kokoluokissa. Elinkeinoelämän keskusliitto EK on Finanssiala ry:n tavoin kiinnittänyt huomiota siihen, että uudistuksen käytännön

toteutuksessa tulisi tarkkaan pysyä markkinapuutteen korjaamisfunktiossa, eikä muutos saisi johtaa epäterveeseen kilpailuasetelmaan yksityisten ja julkisten rahoitustoimijoiden välille.

Finanssiala ry on vielä pyytänyt selvennystä siitä, miten Finnvera-konserni voisi korontasauksen ohella muutoin hallita korkoriskiä. Se on pitänyt myös välttämättömänä, että suoria vientiluottoja myöntäessään Finnvera noudattaisi vastaavia standardeja ja periaatteita riskien ja asiakkaiden arvioinnissa (KYC) kuin kaupalliset toimijat.

Finanssiala ry on pitänyt tärkeänä seurata, miten suorista vientiluotoista mahdollisesti aiheutuvat luottotappiot kehittyvät. Tämä edellyttää selkeää mittaristoa ja ennalta asetettuja tavoitetasoja. Samoin sen mukaan on syytä seurata sitä, miten riskien mahdollisessa eteenpäin myymisessä tullaan mahdollisesti onnistumaan.

7 Säännöskohtaiset perustelut

Laki julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain muuttamisesta

2 §. Soveltamisala. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että yhtiö voi valtion puolesta tehdä sopimuksia ja päätöksiä korontasauksesta sekä hallinnoida korontasauks-toimintaa valtion lukuun siten kuin tässä laissa säädetään. Tarkoituksena on selventää, että yhtiö toimii valtion puolesta hallinnoidessaan korontasauksia. Seikka ilmenee vientiluottolain 9 §:stä, jonka mukaan valtio vastaa korontasauksen nojalla maksettavasta korkotuesta. Säännös täydentää Suomen Vientiluotto Oy -nimisestä yhtiöstä annetun lain 1 §:n 2 momenttia, jonka mukaan yhtiön tehtävänä on hallinnoida julkisesti tuettuun luotonantoon liittyvää korontasausjärjestelmää.

5 §. Luottoriskien kattaminen. Voimassa olevan pykälän mukaan luottoriski katetaan Finnveran myöntämällä vientitakuilla tai alustakauksilla. Kyseessä olevaan pykälään ehdotetaan otettavaksi lisäksi säännökset siitä, että luottoriskit voidaan kattaa myös Finnveran muilla luottoris-kien kattamiseksi tarkoitetuilla toimenpiteillä. Erityisesti pienten vientiluottojen tai muun rahoituksen osalta voi olla tarkoituksenmukaista hallita luottoriskiä myös muilla järjestelyillä.

Finnvera myöntäisi yhtiölle vientitakuun, alustakauksen tai muun vastaavan sitoumuksen velallisen maksulaiminlyöntien varalta. Finnveran taseessa oleva vienti- ja erityistakaustoiminnan rahasto kattaisi suorasta luotonannosta ja muusta rahoituksesta mahdollisesti aiheutuvat tappiot. Valtio vastaisi viime kädessä myös suorasta luotonannosta ja muusta rahoituksesta aiheutuvista vastuista valtiontakuurahastosta annetun lain 4 §:n mukaisesti.

6 §. Vienti- ja alusluottojen korontasaus. Kyseessä olevaan pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan yhtiö voi hallita korkoriskejä myös muilla tavoilla kuin korontasauspää-töksillä. Erityisesti pienten luottojen osalta menettely voi muodostua liian raskaaksi. Yhtiön ryhtyessä myöntämään suoraa rahoitusta tarkoituksena on käyttää lainojen ohella muun muassa vekseleitä sekä joukkovelkakirjalainoja. Kun kyse on muusta kuin lainasopimusinstrumentista, ei korontasausmenettelyä voi lähtökohtaisesti käyttää. Näissä tilanteissa korkoriskin suojaami-nen nojautuu kuitenkin Vientiluoton asemesta laajemmin Finnvera-konsernin toimintaan, sillä Vientiluoton myöntämä rahoitus perustuu Finnveran varainhankintaan. Tällöin Finnveran ja Vientiluoton välisiin rahoitusjärjestelyihin liittyen ehdotetaan, että yhtiöt voisivat hallita korko-riskkejä osana konsernin yleistä riskienhallintaa.

8 §. *Valtuus tehdä korontasaus sopimuksia ja korontasaus päätöksiä.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi selvyyden vuoksi korontasaus päätökset. Korontasaus päätöksiin sovelletaan vastaavaa menettelyä kuin korontasaus sopimuksiin.

14 §. *Korko- ja valuuttariskien suojaaminen.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi selvyyden vuoksi myös yhtiön tekemät korontasaus päätökset. Valtionkonttorin tehtävänä on tehdä suojaukset myös korontasaus päätösten osalta.

16 §. *Tietojen antaminen ja niiden luottamuksellisuus.* Suorien vientiluottojen kohdalla yhtenä luottoinstrumenttina on arvioitu olevan vekseli, johon ei määrämuotoisten ehtojen lisäksi voi lisätä muita ehtoja. Näin ollen tällaisia vaatimuksia ei voi soveltaa esimerkiksi hankkeissa, joiden tarkoituksenmukaisin luottoinstrumentti olisi juuri mainittu vekseli. Kyseessä olevaa pykälää voidaan käytännössä soveltaa vain suomalaisiin luotto- ja rahoituslaitoksiin, minkä vuoksi ne olisivat muualla toimivia luotto- ja rahoituslaitoksia huonommassa asemassa. Edellä mainituilla perusteilla kyseessä oleva pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

8 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevan voimaan viimeistään 1.11.2022.

9 Suhde muihin esityksiin

Vienninrahoitusta koskevia lainmuutoshankkeita on tällä hetkellä vireillä ministeriössä useita, mutta niillä ei ole välitöntä yhteyttä kyseessä olevaan lainsäädäntöesitykseen.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esitys ei sisällä perustuslain kannalta merkityksellistä sääntelyä, joten lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) 16 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 703/2018,
muutetaan 5 ja 6 §, 8 §:n 2 momentti ja 14 §, sekä
lisätään 2 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tämän lain 3 §:n 3 kohdassa tarkoitetun yhtiön tehtävänä on tehdä sopimuksia ja päätöksiä korontasauksesta sekä hallinnoida korontasautoimintaa valtion lukuun siten, kuin tässä laissa säädetään.

5 §

Luottoriskien kattaminen

Vienti- ja alusluottoihin liittyvät luottoriskit katetaan Finnvera Oyj:n myöntämällä vientitakuilla tai alustakauksilla taikka muilla luottoriskien kattamiseksi tarkoitetuilla valtion vientitakuista annetun lain 422/2001 mukaisilla toimenpiteillä. Yksittäistapauksessa valtioneuvosto voi hyväksyä luottoriskin kattamiseksi myös valtion takauksen.

6 §

Vienti- ja alusluottojen korontasaus

Yhtiö voi tehdä kiinteäkorkoisia vienti- ja alusluottoja koskevan korontasauspäätöksen, jolla luoton korko sidotaan OECD:n määrittelemiin kaupallisiin viitekorkoihin (CIRR) ja jonka perusteella valtiokonttori maksaa korkotuen ja saa korkohyvityksen tai yhtiö voi hallita korkoris-kiä myös muilla tavoin.

8 §

Valtuus tehdä korontasauspöytäkirjoja ja korontasauspäätöksiä

Merkitykseltään huomattavien tai ehdoiltaan poikkeuksellisten korontasauspöytäkirjojen ja korontasauspäätösten tekeminen edellyttää työ- ja elinkeinoministeriön päätöstä korontasauspöytäkirjojen ja päätösten hyväksymisestä.

14 §

Korko- ja valuuttariskien suojaaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö voi määräämillään ehdoilla antaa valtiokonttorin tehtäväksi tehdä ja hallinnoida korontasaustarjouksista, korontasaussopimuksista ja korontauspäätöksistä johtuvat korko- ja valuuttariskien suojaamiseen tarvittavat toimenpiteet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

Helsingissä 1.9.2022

Pääministeri

Sanna Marin

Elinkeinoministeri Mika Lintilä

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
kumotaan julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) 16 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 703/2018,
muutetaan 5 ja 6 §, 8 §:n 2 momentti ja 14 §, sekä
lisätään 2 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään julkisesti tuettuihin vienti- ja alusluottoihin sekä korontasaukseen sovellettavista ehdoista ja periaatteista.

5 §

Luottoriskien kattaminen

Vienti- ja alusluottoihin liittyvät luottoriskit katetaan Finnvera Oyj:n myöntämällä vientitakuilla tai alustakauksilla. Yksittäistapauksessa valtioneuvosto voi hyväksyä luottoriskin kattamiseksi myös valtion takauksen.

6 §

Vienti- ja alusluottojen korontasaus

Yhtiö tekee kiinteäkorkoisia vienti- ja alusluottoja koskevan korontasauspäätöksen, jolla

Ehdotus

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään julkisesti tuettuihin vienti- ja alusluottoihin sekä korontasaukseen sovellettavista ehdoista ja periaatteista.

Tämän lain 3 §:n 3 kohdassa tarkoitetun yhtiön tehtävänä on tehdä sopimuksia ja päätöksiä korontasauksesta sekä hallinnoida korontasaukstoimintaa valtion lukuun siten, kuin tässä laissa säädetään.

5 §

Luottoriskien kattaminen

Vienti- ja alusluottoihin liittyvät luottoriskit katetaan Finnvera Oyj:n myöntämällä vientitakuilla tai alustakauksilla *taikka muilla luottoriskien kattamiseksi tarkoitetuilla valtion vientitakuista annetun lain (23.5.2001/422) mukaisilla toimenpiteillä*. Yksittäistapauksessa valtioneuvosto voi hyväksyä luottoriskin kattamiseksi myös valtion takauksen.

6 §

Vienti- ja alusluottojen korontasaus

Yhtiö *voi tehdä* kiinteäkorkoisia vienti- ja alusluottoja koskevan korontasauspäätöksen,

Voimassa oleva laki

luoton korko sidotaan OECD:n määrittelemiін kaupallisiin viitekorkoihin (CIRR) ja jonka perusteella valtiokonttori maksaa korkotuen ja saa korkohyvityksen.

8 §

Valtuus tehdä korontasaussopimuksia ja korontasauspäätöksiä

Merkitykseltään huomattavien tai ehdoiltaan poikkeuksellisten korontasaussopimusten tekeminen edellyttää työ- ja elinkeinoministeriön päätöstä korontasaussopimuksen hyväksymisestä.

14 §

Korko- ja valuuttariskien suojaaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö voi määräämälään ehdoilla antaa valtiokonttorin tehtäväksi tehdä ja hallinnoida korontasaustarjouksista ja korontasaussopimuksista johtuvat korko- ja valuuttariskien suojaamiseen tarvittavat toimenpiteet.

16 §

Tietojen antaminen ja niiden luottamuksellisuus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus salsapitosäännösten estämättä saada luotto- tai rahoituslaitokselta ja luoton saajalta tarkastettavikseen kaikki valvonnan kannalta tarpeellisiksi katsomansa asiakirjat ja muut tallenteet. Valvottavan on ilman aiheetonta viivytystä toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle tai sen määräämälle tarkastajalle ministeriön tai tarkastajan pyytämät valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Tarkastusta suorittavalla on lisäksi oikeus päästä tarkastusta varten luotto- ja rahoituslaitoksen ja luoton saajan toimitiloihin. Tarkastusta ei

Ehdotus

jolla luoton korko sidotaan OECD:n määrittelemiін kaupallisiin viitekorkoihin (CIRR) ja jonka perusteella valtiokonttori maksaa korkotuen ja saa korkohyvityksen *tai yhtiö voi hallita korkoriskiä myös muilla tavoin.*

8 §

Valtuus tehdä korontasaussopimuksia ja korontasauspäätöksiä

Merkitykseltään huomattavien tai ehdoiltaan poikkeuksellisten korontasaussopimusten *ja korontasauspäätösten* tekeminen edellyttää työ- ja elinkeinoministeriön päätöstä korontasaussopimuksen *ja -päättöksen* hyväksymisestä.

14 §

Korko- ja valuuttariskien suojaaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö voi määräämälään ehdoilla antaa valtiokonttorin tehtäväksi tehdä ja hallinnoida korontasaustarjouksista ja korontasaussopimuksista *sekä korontasauspäätöksistä* johtuvat korko- ja valuuttariskien suojaamiseen tarvittavat toimenpiteet.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvassa paikassa.

Joka korontasauksen tai vienti- tai alusluoton valvontaan liittyvää tarkastus- tai muuta tehtävää suorittaessaan on saanut tietoja yrityksen taloudellisesta asemasta tai liikesalaisuudesta, ei saa ilman asianomaisen suostumusta ilmaista sivulliselle tai käyttää yksityisesti hyödykseen näin saamiaan tietoja. Salassa pidettävistä viranomaisen asiakirjoista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
